

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. **Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inzerate) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 111.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, 19. maja 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

O majšinskemu delu.

Iz Prage, 17. maja.

Kdorkoli je imel le malo prilike spoznavati življenje češkega naroda, občevati s posamezniki žilavega severnega slovanskega naroda avstrijskega, je prišel gotovo do prepričanja, da je prešla skrb za narodne manjšine vsakemu v meso in kri. Bogatini, kakor revni sloji prinašajo na naroden oltar žrtve, ki jih le količjak premorejo. Pravcato tekmovalstvo se vrši. Pa ne samo to, vsaki posameznik posveti vse svoje duševne moči temu, sila važnemu, v sedanjih časih rešilnemu delu malih slovanskih narodov. Pri nas Slovencih je manjšinsko delo še le v povojih, započelo ga je slovensko dijaštvo, ki študira v Pragi.

Tu hočem podati majhno sliko o češkem manjšinskem delu in nekoliko misli o manjšinskem delovanju štajerskih Slovencev, kakor si ga mislim v bodoče.

Čehi imajo že celo vrsto del o svojih narodnih manjšinah, jedno najvažnejših je Hubkovo. V uvodu povdarja važnost podrobnega dela. Humanizem Herderjev je bil odločilnega vpliva na prve češke narodne bojovníke in znanstvenike. Ti-le so skušali vstvariti enoten narodni program, vseslovanski in češki. Kmalu so se pokazali njihovi načrti za neizvedljive, zlasti v prejšnjih časih vsled medsebojnega nepoznanja in teritorialnih ter upravnih razlik. Zdelo se je, da je bilo delo velikih Slovanov popolnoma brezuspešno; vendar pa je pripravljalo teren za narodnostna načela. Vsenemški program je dal Slovanom misliti in po prvih nemških bojovnih društvih so nastala slična češka, pozneje slovenska. Medtem ko so imela slovanska le namen, braniti svoje, so začela nemška takoj napadati in prodirati. Kmalu se je pokazalo, da se tudi s samim denarjem ne da nikakšen večji uspeh doseči. Vedno večja važnost se je začela polagati na kulturno in gospodarsko delo. Tu je bil boj za Slované težak, ker je Nemec podjeten in bolj praktičen, nego idealen Slovan.

Žuljavih rok nam ne manjka, toda bistrih, praktičnih glav. Imamo talente, ali nimamo podjetnosti, denar nosimo v hranilnice, pa nismo podjetni, sami sebe znamo zatajiti v vršenju dolžnosti napram svojemu gospodarju vse do uničenja svojega ponosa in zdravja itd.

In to podrobno delo je pri Čehih detaljirano do skrajnosti, dalje že skoro več ne morejo iti. Zavedajo se in so si postavili za načelo: »ne smemo več zgubiti ni pedi zemlje ni jedne češke duše«. Boj se vrši za vsako otročjo dušo, za vsakega pojedinca, za vsako koč.

Vso to ogromno akcijo so organizirale »Narodne Jednote«, med njimi zavzemata prvo mesto Pošumavska in Severnočeška. Vodilno načelo jim je, da kulturni in gospodarski uspehi delajo politične uspehe in da samo kulturno razvit in gospodarsko močan narod lahko ima uspehe tudi na političnem polju.

V to svrhu podpira Jednota narodno, kulturno in gospodarsko povzdigo češkega ljudstva vobče, podpira kmetijstvo, obrt, industrijo in trgovino.

Kot prva naloga vsake Jednote je spoznavanje, in sicer temeljito proučevanje vseh narodnih, duševnih in materijelnih odnošajev. Na podlagi tega pospešuje vse, kar bi zamoglo koristiti narodni zavesti, prosveti in narodnemu življenju vobče; prireja predavanja, sestanke, izlete, izložbe, zabavne gledališčne predstave, podpira gledališča in narodne slavnosti; izdaja in razširja spise, osniva in oskrbuje šole sploh, zlasti poljedelske, obrtne in trgovske, otvarja knjižnice, javne čitalnice in zbirke, razdeljuje stroje, vzorce, ustanavlja denarne zavode, predvsem hranilnice in hranilne zadruge; oskrbuje cen kredit, gre na roko turistom, ki potujejo v Jednotnem delokrogu; pridobiva mesta za slugo in služkinje in obrtne pomočnike.

Da ji je delo lažje vršiti, stoji osrednjemu odboru na strani: narodni, poljedelski, industrijski, trgovski, finančni in statistični odsek.

V vsakem, malo važnejšem mestu, obstoji poseben mestni odbor, ki zbira denar in dela v prosep in blagor društva.

Posebno važnost polagajo Jednote na predavanja, ki so zmiraj javna. Zato se vodi posebna statistika, tako da prevladuje v vsem nek sistem. Ni pa tudi skoro veselice, ki bi bila brez predavanja. Posebno važnost polagajo Jednote na pošiljanje prebranih časopisov na mejo.

Uspehi tega tihega podrobnega manjšinskega dela so naravnost veliki. Polagoma, toda sigurno padajo nemške trdnjave v češke roke. Plzenj nam je za vzgled. Dasiravno je v Plznu še vedno nemški in židovski kapital precejšen, je mesto vendar češko. Ustanovil ga je Vavclav II. l. 1296. Češko je bilo mesto do Jožefa II. Od tedaj se je germaniziralo rapidno, ker je bila češčina vržena iz urada in šole. L. 1864. se je sestavila v občinskem zastopu kompromisna lista zmernih Nemcev in Čehov proti nemškim radikalcem. 1868. l. so pometli z Nemci Čehi v II. in III. razredu, 1890. so še Nemci pisali, da so v prvem razredu nepremagljivi, 1897. so že padli. Sličen proces se vrši v Č. Budjevicah. Okolica, zavedna in trdno organizirana, upliva na Budjevice, ki bodo kmalu padle in bo s tem dan Čehom ključ do Dunaja.

ja, česar se Nemci tudi prav dobro zavedajo in tudi radi tega se obupno bore s skrajnimi sredstvi.

V delovanju in organizaciji čeških obrambnih društev vidimo lepo in koristno decentralizacijo. — Posameznim mestnim odborom se prepusti gotov krog, za katerega morajo ti-le prevzeti vso odgovornost za uspehe in neuspehe. Ti odbori spet sami med sabo tekmujejo.

Taka razdelitev se mi zdi najboljša za naše slov. Štajersko. Za politične okraje bi se naj ustanovila enota, ki bi se potem organizirala po manjših pododborih, katerim bi se prepuščali določeni krogi v oskrbo. Vse organizacije bi se sklopile v deželno zvezo, ki bi zborovala vsako leto kot ljudski parlament, vsako leto drugod. Dobro bi seveda bilo, da bi se upeljal tekmovalni sistem.

Jedna izmed okrožnih organizacij bi bila v Mariboru. Ta bi imela razmeroma največ dela. Tu še je toliko neobdelanega in zanemarnjenega, da nas je lahko sram. Delo v Mariboru bi se lahko zgodovinsko razdelilo v tri dobe, kakor je to storil dr. Zatk v Č. Budjevicah. Prva doba bi obsegala ustanovitev čitalnice in Posojilnice. Druga doba Sokola in Trgovskega društva. Tretja bi se morala posvetiti obrtniškim organizacijam in šoli, šolstvu sploh, tudi trgovskemu, ali vsaj kurzom, gledališču, ustanovitvi posredovalnice za službe, organizirati okolico in predmestja, odtrgati Maribor od posameznih nemških trdnjav v okolici in ob železnici. Kardinalno vprašanje, katerega še niti prav pričeli nismo v Mariboru, je reševati delavsko vprašanje. Rudečkarji nam tu mnogo požro s svojim internacionalnim indiferentizmom. Vendar še tu niso za nas razmere tako slabe, ker sedanja delavska generacija še ne zna toliko nemški, da bi jo zamogli socijalni demokrati fanatizirati, večja opasnost je pri naraščanju, ki nemščino precej dobro obvladuje. Važna naloga bi bila in hvaležna ter dobičkanosna: organiziranje lesne trgovine ob Dravi na Pohorju in Kozjaku. Toda to so že detajli. Natančno izvedena statistika bi pokazala, koliko moč zamoremo v doglednem času pridobiti v Mariboru, če ne bomo držali križem rok.

Povdarjam, da Čehi ravno sedaj najbolj nabirajo za češko realko v Libercu, v nemškem žrelu severočeškem, kjer je Čehov po uradni statistiki le 1800. V Novem Jičinu, »moravskem Libercu«, s 1500 prebivalci je istotako po uradni statistiki le 1078 Čehov, vendar šteje tam češka šola 350 otrok in krožek mila, deničev »Proč bychom se netešili« je nabral v štiri letih za Narodni Dom celih 2579 kron 69 v. Številke govore jasno.

Sedaj je nastopil pri nas čas, ko se s čustveno stranjo ne opravi več toliko, kakor nekaj, sedaj

LISTEK.

Oče Kondelik in ženin Vejvara.

Češki spisal Ignát Herrmann. —

32

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil Stanko Svetina.

Gospa Kondelikova je že »špikala« drugega zajca, gospodična Pepica je mešala sardelno surovo maslo, Katinka je rezala polžem repke in videlo se ji je na obrazu, da se ji polži gabijo. »Za nič na svetu bi ne dala kaj takega v usta«, je pravila že petič Pepici. »Kako more to človek jesti?«

Mojster Kondelik se je oziral po mizah in po ognjišču, da bi videl, kaj se pripravljajo, opomnil Pepico, da mora polže popolnoma razsekati in da jih ne natlači s samimi žemljami, potem pa je vprašal ženo: »No, kako bo pa danes z obedom?«

Gospa si je obrisala roke in je odgovorila malo v zadregi:

»Ravno sem ti hotela reči, stari: ali ne bi šel danes kam v gostilno na kosilo? Imamo toliko dela — same bomo že odpravile s kavo — in zvečer ti bo boljše teknilo, ako se opoldne tako ne naješ...«

Mojster je že hotel opomniti, kak red je to, da ga opoldne izganjajo iz hiše, toda pogled na velikanske priprave za večerjo ga je spametoval.

»No, pa pojdem, Beti!« je pritrdil, »toda le spomni se na vse, da bi nam zvečer ničesar ne manjkalo. Napiši si vse, kar ti pride na misel, da se to popoldne priskrbi. Pridem potem na črno kavo.«

Šel je in premišljeval, kam bi stopil. Pravzaprav je bil zadovoljen s tem. Dobro je tudi, če človek prekorači včasih navadni red. Zdelo se mu je, da je sedaj prost kakor da ne bi bil oženjen in rad bi užil to

slučajno prostost kar najbolje. Zavil je na Karlovi trg, kjer ga je nekdo prijateljski sunil v rebra.

»Servus, Kondelik!«

Mojster se je obrnil in je zagledal starega prijatelja, kiparja Konjetopa, s katerim je krasil že od nek daj nove praške hiše. Dočim je mojster Kondelik slikal notranjost, je delal Konjetop fasade z raznovrstnimi okrasni domače in tuje umetnosti.

»Kaj me dregaš!« se je jezil mojster v šali.

»Kam hitiš, slikar?« je zaklical Konjetop.

»Ne vem, kam bi šel na kosilo. Žena ima polne roke dela z večerjo — napravimo danes tak rodbinski silvester — spodila me je od doma — ne kuha kosila...«

»Vi bodete zvečer doma, Kondelik?« je zaklical zategnjeno Konjetop. »Tri sto vragov, ko bi vedel — da bi ti — glej, to bi bili veseli...«

»No, kaj pa?« je vprašal mojster, ki je skoro uganil.

»E, od jutra že premišljujemo z ženo, kam pojdeva. Zelo nerodno je. Veselila sva se, da pride k nama hčer z možem — toda med tem se je udril pri njih strop — jutri bodeta imela krst! Nič ne znata računati — takole si skazita Silvestra! In sedaj ne veva, ne kam, ne kod. Žena je skuhala svinjski jezik, velik kakor hiša... in lonec jetrove »paštike« — to veš, da ne greva k njim nikdar praznih rok — in sedaj lahko čakava. Ako bi ne bil nič proti temu, Kondelik, prinesla bi vso stvar k vam in...«

»Le pridita, le!« se je oglasil Kondelik. »Bo več veselja. In dobro je, da je še dosti časa, da še lahko to povem ženi.«

Mojster se je obrnil na peti in je hitel domov z novico o novih gostih.

In sedaj, je mrmral Kondelik, ko je vse uredil in ko je bil zopet na ulici, sedaj bo tega ravno zadošči za rodbino! Glej, glej, naenkrat noče nihče v go-

stilno! Verujem, tak rodbinski Silvester je nekaj drugega!« je govoril zadovoljno, kakor da bi bila to njegova iznajdba.

In po najkrajši poti je udaril iz Karlovega trga v Perlovo ulico. Tam je stala takrat Kalousova gostilna, ki je bila znana po dobri kuhinji, in kamor so zahajali vsi požeruhi cele Prage.

Sedel je blizu peči, posrkaval je nujljivo juho, teknilo mu je goveje meso »s tresočo se mastjo« in s hrenom, obilzaval se je po izvrstnem kotletu in zalival je vse to s plzenjem. Zdelo se mu je, da ne bi škodilo, ako bi jo mogel večkrat potegniti od domačega ognjišča. Človek se gotovo osveži — in se zamisli v stare fantovske čase.

Mojster je ravno pokosil, ko so se odprla vrata in ko je vstopil gospod Kocmih, dolgoletni asistent stavbenika, gospoda Bečke, s katerim je imel mojster Kondelik trgovske stike. Kar je gospod Bečka postavil, je Kondelik poslikal. In za Kocmihom je prišel gospod Šarapatka, blagajnik »Gospodarske Zavarovalnice«, s katero je imel gospod Kondelik tudi opravka. Kadarkoli so se borili tamošnji uradniki za boljše plačo, je dal upravni svet poslikati pisarne in tako je bilo »vprašanje o zboljšanju rešeno«.

Stara prijatelja sta zagledala Kondelik in sta prisedla k njemu. Na silvestra se vsak človek omešča, in zelo omešča se posebno »stari fantje«, kakor sta bila oba prišelca. Pogovarjali so se o poslednjem dnevu v letu o tem, kako je bilo nekaj veselo in kako je vedno slabše in slabše, posebno pa, kako postajajo ti silvestrovi večeri zoperni.

»Da, da!« je pritrdil mojster Kondelik. »In ravno zato sem tudi napravil letos konec temu! Ostal bom doma in se ne bom gani! Pride mala družba — dva, trije znanci — povem vama, gospoda, nič ni bolj prijetnega kot to!«

»Ah, vam je lahko!« je otožno pokimal z glavo

nam je treba računati z realnostjo. Delavcev nam ne manjka, kolikoli jih še rabimo, si jih vzgojimo. Mesto šumnih veselice nam je treba več prosvetnih in gospodarskih organizacij in prireditev. Stopimo tudi, kjer je le mogoče, iz defenzive v ofenzivo. Nemški otoki morajo izginiti iz naših slovenskih ozemelj. Tu le toliko, da se mogoče v to poklicani faktorji vendar le zganejo, več nam bo povedalo predavanje tt. Brunčka in Mačkovška na III. nar. rad. shodu v Ljubljani, kar bo »Družba« izdala v brošuri.

Nova francoska poslanska zbornica.

V Parizu, o Binkoštih.

Po uradni statistiki, katero je izdelalo ministerstvo za notranje zadeve, je sestavljena nova zbornica iz 124 radikalcev, 132 soc. radikalcev, 24 neodvisnih in 75 zjedinjenih socialistov, 75 umerjenih republikancev, 68 progresistov in 99 zastopnikov desnice, liberalnih konservativcev in nacionalistov. Po isti uradni statistiki bode vlada razpolagala v novi zbornici s 370 glasovi in bode lahko kljubovala vsaki koaliciji proti njej. Edina skupina, ki se vrača nekoliko ojačana v zbornico, so zjedinjeni socialisti ali med njimi ni bolj znanih znamenitejših parlamentarcev. Nasprotno — stranka je celo zgubila nekoliko vodjev, kakor Brousseau in Alemanneja. Uspehi socialistov pa se ne sme pripisovati izključno njihovim propagandi, temveč največ taktiki socialističnih radikalcev, starih zagovornikov bloka, ki so podpirali socialiste z nado, da bodo oni njih podpirali v nekaterih ogroženih okrajih. Ta taktika pa je več koristila socialistom ko njihovim pomočnikom.

Pariz in okolica sta dobila prav pisano zastopstvo: 19 socialistov, 14 radikalcev, 17 konservativcev; prvi so dobili 3 in slednji 2 mandata na škodo radikalcev.

Zanimivo je, da v novi zbornici, kar se tiče zastopnikov posameznih stanov, prevladujejo odvetniki; ni jih nič manj ko 120. Za njimi je okoli 100 takih srečnikov, kateri živijo od svojega denarja; nadalje 50 zdravnikov, 43 učiteljev in profesorjev, 17 častnikov, 15 uradnikov in 13 farmacevtov. Med socialisti je samo 16 delavcev, ostalo so časniki, odvetniki, profesorji ali lekarnarji.

Najbolj so zadovoljni z izidom volitev pristaši volilne reforme, kateri se vsi vračajo v zbornico nazaj. Že zdaj morem z neko sigurnostjo trditi, da bode volilna reforma sprejeta z znatno večino. Minister Millerand je rekel svojim volilcem, zahvaljujoč se jim na izvolitvi, da se potreba volilne reforme ni nikoli bolj občutila nego baš sedaj.

Nova zbornica se snide začetkom meseca junija. Za sedaj so še v časti stari poslanci. Ako bi vsled kakega slučaja bil parlament sklican meseca maja, bi se sešli še stari poslanci v častivredni bourbonski palači. Tako se morejo stari poslanci, ki so pri volitvah propadli, še tolažiti dva tedna z brezplačno vožnjo po železnicah in poslansko plačo, ki je na Francoskem trdno določena z letnih 14 tisoč frankov.

Politična kronika.

NOVICE IZ PARLAMENTA.

Veteranski zakon.

Poslanska zbornica je včeraj pričela s posvetoivanjem o vladni predlogi glede ustanovitve c. kr. veteranskega kora. Ta zakonski načrt je vlada vložila že l. 1907. Načrt hoče doseči združitev vseh veteranskih društev v jeden vojni kor. Vsa kora pripadajo

ča veteranska društva bodo smela nositi na svojih zastavah držav. orla in veteranom bode dovoljeno v bodoče imeti bodala in sablje kakor vojaki. Društveni funkcionarji dobe kot veteranski častniki in podčastniki primerne naslove; veteranski kor bode smel uporabljati ista znamenja s trompeto in bobnom kot redna armada. Da bi bili pripravljeni za slučaj vojne, bodo društva gojila vaje v streljanju in bodo dobila za to državno podporo. Istotako se bodo smeli veteranci pod gotovimi pogoji sprejemati v vojaške bolnišnice in jih bodo zdravili vojaški zdravniki. Vrh tega se bode olajšalo članom zavarovanje proti bolezni in pa proti bolezni združeno s plačilom pogrebnih stroškov. Vse zadeve tega veteranskega kora bode upravljalo ministerstvo za deželno brambo. Ako zakon obvelja, ne bodo smela obstati veteranska društva izven tega kora. Prvo čitanje tega zakona se je včeraj že končalo in se je zakon odkazal odseku v pretres.

Včerašnja seja.

Ker se Čehi protivijo združitvi vseh veteranskih društev v skupni vojni kor, je predlagal rad. posl. Sokol, naj se prvo čitanje tozadevne vladne predloge odstavi z dnevnega reda. Predlog je propadel. Kršč. soc. Baechle in Guggenberg sta zagovarjala vladno predlogo, Rusin Čeglinjski jo je iz narodnih ozirov odklonil. V nadaljevanju debate o razmerah na avstrijskem vsehčilišču je napadel Wastian naučnega ministra, češ, da je zelo hladno odgovoril na povabilo k občnemu zboru nemškega Schulvereina in se zborovanja tudi sploh ni udeležil.

Delovni program.

V konferenci klubovih načelnikov se je določilo, da se vrši prihodnje tedne vsled premnovega dela, ki ga morajo opraviti razni odseki, na teden le po ena seja zbornice. Dnevni red za te seje je sledeč: 1.) Prepoved nočnega dela žensk po tovarnah. 2.) Odprava kazni za prelom kontraktov. 3.) Kovanje dvekronskih tolarjev in večja izdaja desetkronskih bankovcev. 4.) Razne manjše kmetijske zadeve. 5.) Imunitetne zadeve. 6.) Petrolejski zakon (v obrambo avstr. petrol. industrije). 7.) Postava o sodni praksi pravnih praktikantov. 8.) Zavod za javne agende.

DROBNE POLITIČNE NOVICE.

Poslanec Graienauer je vložil interpelacijo zaradi imenovanj slovensčine nezmožnih uradnikov na sl. Koroškem.

Nemški listi poročajo o agitaciji v vladnih krogih proti italj. pravni fakulteti na Dunaju. Nemški nacionalsci so za Trst in bodo v tem smislu započeli posebno akcijo.

Častni sod v Breiterjevi zadevi je včeraj izvolil za predsednika člana gosposke zbornice Baernreiterja. Ker tega ni na Dunaju, se še ne ve, ali bode izvolitev sprejel ali ne.

NEMIRI NA LVOVSKEM VSEUČILIŠČU.

Poljaki bi radi na vsak način dosegli, da bi bilo proglašeno lvovsko vseučilišče za popolnoma poljsko in bi bile s tem uničene stare rusinske pravice na tem zavodu. Rusinski poslanci so dobili včeraj iz Lvova poročila, da hočejo poljski dijaki v ta namen inscenirati na vseučilišču velike nemire. Zasedi hočejo vse dohode in aulo ter ne pustili Rusinov k predavanjem. Pričakujejo se burni dogodki. Mogoče bodo predavanja sistirana in vseučilišče zaprto.

Štajerske novice.

V proračunskem odseku drž. zbornice se je včeraj pri razpravi o budgetu ministerstva za

javna dela g. dr. Ploj toplo zavzel za regulacijo Drave v ptujskem okraju in zahteval takojšnjo nadaljevanje in izvršitev započetih del. Zahteval je tudi za Spod. Štajersko državno obrtno šolo. — Posl. dr. Korošec je urgiral zgradnjo ceste iz gornje Savinske doline v Železno Kapljo na Koroškem.

Klerikalci moralizirajo. V binkoštni prilogi smo priobčili kratko Prevostovo novelico »Dobro srce«. Zdi se nam, da so jo zlasti klerikalci čitali s posebnim tekotom — in čitali niso le tega, kar je v vrstah, temveč še veliko več med vrsticami. Pobožnim gg. duhovnikom so se živci grozno razburili — in v »Straži« opisujejo svoje dopadenje nad mično francosko stvarico na ta način, da nam očitajo strašno nemoralnost. No — saj je znana reč, da so gg. fajmoštri precej drugačni v praksi glede konkubinata kakor pa govorijo o njem na prižnici. To so male slabosti gospodov, ki jim jili s človeških ozirov radi odpustimo. Da ostanemo tudi nadalje vsaj na tak način v prijetnih stikih, se bomo obrnili na g. kaplana Berka, da bode napisal strokovnjaško razpravo o zakonolomstvu; morda pridobimo za sodelovanje še gosp. škofa Jegliča, g. dr. Korošca in druge enake kapacitete. Prepričani smo, da se bodo potem klerikalci tako radovali nad našim dnevnikom, da ga bodo kar en masse kupovali in naročevali — seveda skrivaj. Tako bomo imeli mi dobiček, gg. pa zabavo in katoliška morala bode rešena. Da se nam bode delala reklama z licemerskimi noticami v »Straži«, to se samo ob sebi razume.

Šmarski okrajni zastop se je konstituiral dne 17. t. m. sledeče: načelnik dr. Jos. Georg, namestnik Franc Ferlinč; odborniki so gg. Jakob Zdolšek (Šuc), Florjan Gajšek, Ivan Debelak, Jože Kregar, Jože Mlakar in Vekoslav Kranjc. Glasovi se niso cepili in vsi člani dosedanjega odbora so zopet izvoljeni. V okraju čakajo prevažne prometne, gospodarstvene in izobr.ževalne zadeve neodložljivo svoje rešitve in upamo, da se jim bode novi okrajni zastop z največjo marljivostjo posvetil.

Pevska vaja je danes zvečer ob 8. uri v »Slov. del. podpornem društvu«. Prosimo ponovno cenj. gg. pevce, naj se vaje udeležijo.

C. kr. uradnik — sramotilec slov. naroda.

Neki uradnik tukajšnje sodnije, kateri je plačan z denarjem slovenskih kmetov davkoplačevalcev, se je minule dni na nečuten način obnašal v neki celjski gostilni in je žalil s tem navzoče slovenske goste. Prosil je namreč svojega soseda za vžigalice — in ko mu je ta vljudno ponudil svojo škatljico, jo je vrgel na tla, ker je bila od družbe sv. Cirila in Metoda. Nastalo je splošno razburjenje in naj dotični prevzetni nemškutar hvali Boga, da se mu ni kaj človeškega zgodilo. Čudimo se, kako se drzne justična uprava take nesramne hujšakače nastavljati pri nas?

Halleyev komet je spravil nocoj tudi v Celje nekoliko življenja. Mnogo ljudi je šlo na hribe v okolici, stari grad in Miklavžev hrib, da bi videli zaželen komet. Govorilo se je celo po mestu, da bode videti komet že ob 10. ali 11. uri (!). Radovedneži pa vsled megle na vzhodnem nebu niso ničesar videli. Kometa so bili le veseli nekateri krčmarji in pa — pijančki.

gospod Kocmih. »Vi imate domače ognjišče. Toda mi! Leto za letom gostilna — kraval — krik — ta pijanost po polnoči — in prosim vas, kam naj gre eden izmed nas? Kdo pa se briga za starega fanta!«

»O Bože«, je rekel mojster, »marsikaka rodbina bi bila vesela, ko bi imela take goste...«

»To se lahko reče, mojster«, je odvrnil Kocmih. »Včasih bi šel tudi rad k kaki rodbini — toda pomislite samo, kako bi bilo, ko bi se obesil v a m za vrat...«

»Ampak gospod asistent«, je jecil mojster, — »mene bi to zelo veselilo...«

Dalje sledi.

Najnovejši koncerti.

(Dalje in konec.)

Le če je dotični harmonizator napravil hibo v harmonizaciji, takrat se je protivilo to pristno čuteče srce nehoti proti vsiljivemu tujcu. Da se me razume. Opazili smo n. pr. v neki pesmici naenkrat mollakord. Takih akordov Slovenci v narodnih pesmih nimamo, ti so za nas tujci in hiba je, ako jih harmonizator brez potrebe uporablja. Taka harmonizacija je potpuri tujega in domačega a ne komentar narodne pesmi. Narodna pesem, prirejena za koncert, se razločuj od navadnega stavka, kakor ga rabi Žirovnik le v bolj samostojni izpeljavi posameznih glasov (Stimmführung) in ne rabi nenavadnih tujih akordov, izvzemši če se doseže s temi kak čisto poseben duševni izraz, ki ni v nasprotju z izrazom pesmi. Vsaka narodna pesmica ima že v sebi popolno harmonijo, katero je treba o d k r i t i, ne še le izumiti. In če je v tem oziru napravil harmonizator hibo, je umljivo, da ljudstvu taka pesem ne ugaja več in je tudi ne more peti s povoljnim izrazom. Jeden tak slučaj smo opazili tudi pri Petrovčanih — a krivi

niso bili Petrovčani, temveč harmonizator dotične skladbe, ako je imela ta nekoliko manj izraza v predavanju, kakor sicer. — Nastop Petrovčanov nas je do srca razveselil in prorokujemo jim izvrsten napredek — ako bodo složni.

V složnosti leži obstanek pevskih društev na deželi. Sad složnosti in vztrajnosti je uspeh Jakšetovega pevskega zbora na Vranskem. G. učitelj Jakše se že trudi šest let neumorno in uspehi se vidijo pri posameznih pevcih kakor tudi pri celotnem nastopu.

Dočim so Petrovčani peli le skromne narodne pesmice, peli so Vrančani že težke in klasične stvari, n. pr. od Dvoržaka in eden rukovet od srbskega skladatelja Mokranjca, oboje prav krasno. Posebno so uspele skladbe, katere so se izvajale s spremljevanjem glasovira. Tehnični pripomočki kakor uglašeni glasovi z dobrim nastavkom, čista intonacija, crescendi in decrescendi, piano in forte, lepo izgovarjanje besed itd. so pričali, da je tu že nekaj boljši zbor, ki mora obstati že več let in ki stremi resno po popolnejši izobrazbi v petju.

Zatorej so pesmi tudi v duševnem oziru imele večinoma primeren izraz. Ako imenujemo višek tehniških pripomočkov virtuoznost in višek duševnega izraza umetnost, moramo reči, da so Vrančani že precej visoko dvignili roke v streljanju po takih visokih ciljih. Kvarili pa so tehnično in duševno celoto prepogosti presledki (Kunstpausen). Melodije in besedilo sta bila razkosana in vse pesmi, ki se niso pele s spremljevanjem glasovirja, so trpele pod to hibo prav izdatno. Opozorili smo na ta nedostatek iz ljubezni do stvari. Žal bi nam bilo, če bi radi take malenkosti, ki se dajo prav lahko odstraniti, še dalje trpel celotni uspeh tega dičnega in ličnega društva. Želimo slišati Vrančane v kratkem zopet in prorokujemo jim, da bomo o njih pisali takrat: »Vrančani so se odlikovali s svojim briljantnim nastopom.«

Res briljanten pa se more in mora imenovati nastop ljubljanske Glasbene Matice v Zagrebu, v gledališču, dne 5. maja t. l. Gospod dr. Gvidon S. mi je rekel: »Jaz sem prav vesel, da sem bil na tem koncertu. Kot Slovenec se še nikdar nisem čutil tako ponosnega; bilo je vse slovensko: pevci, naša filharmonija, naš operni pevec Betetto (član dunajske dvorne opere) in skladbe — vse tako krasno in novo, — prav hypermoderno. In smejal sem se, kako so se ljudje v ložah začeli zibati, prevzeti od vesele skladbe; poprej so se držali tako resno, prav strokovnjaški zasledujoč resnost drugih skladb. Res krasno je bilo.«

Ljubljancane je zajel poseben vlak; bilo jih je 500. Prvikrat so doživeli Slovenci v Zagrebu čast, da jih je sprejel na kolodvoru zagrebški župan s celim mestnim odborom. V zahvalnem govoru je gosp. prof. Štritof primerjal Ljubljano nevesti, ki pohiti v roke svojega ženina Zagreba. Sprejem je bil dostojen, brez hrupa. Ob 11. dopoldne se je vršila glavna »skušnja«, pravzaprav koncert, pri katerem so imeli Slovenci in udje pevskega društva »Kolo« prost vstop, dočim se je na večer slovenska umetnost v prid spomenika Strossmayerjevega prav drago prodajala. Prvi sedeži v parterje n. pr. so stali po 24 K! Tem cenam, katere je nastavil hrvatski damski odbor, pa je bila primerna tudi kakovost koncerta in v kljub horendnim cenam so bile vse lože razprodane in tudi v ostalem je bilo gledališče večinoma polno. Navzoča je bila vsa elita zagrebška, tudi hrvatski ban in generaliteta. Ob sklepu koncerta je bilo navdušenje Hrvatov prirastlo do vrhunca. Prirejali so Slovincem burne ovacije in ko sem se takoj po koncertu podal na kolodvor, slišal sem še od daleč klic tisočerihi grl zamolklo nekaj kakor »Živijo« ali »Živeli Slovenci!« Tako nekako se je glasilo iz daljave.

Nezgodna na železnici pri Celju. Posestnik Jakob Sitar iz Št. Janža na Vinski gori je imel včeraj opravka pri Steinklauberju na Pragerskem. Plačal je tam nek račun v znesku nad 250 K. Peljal se je na to domu čez Celje. V vlakcu pa je menda zaspal in se je odpeljal mimo kolodvora. Onkraj mosta čez Savinjo je najbrž opazil, da je že mimo Celja in je skočil z vlaka. Padel je z glavo naprej in se je hudo poškodoval. Spravili so ga v celjsko bolnišnico. Na licu mesta je tudi že bila sodnijska komisija.

Iz Št. Pavla pri Preb. oldu. V nedeljo, dne 22. t. m. se vrši sestanek slov. napr. mladine v gostilni g. Norb. Zaniera v Dolenji vasi točno ob 1. uri popoldne. Ker bo več važnega na dnevnem redu in ker se bo razpravljalo tudi o sokolstvu, se vabijo vsi napredni fantje iz okolice. Napredna občina Št. Pavel naj pokaže, da ima tudi večino napredno misleče mladine. Na svidenje!

Iz Trbovelj. Na binkoštni pondeljek so našli na Plevčakovem — sedaj Pravdičevem travniku od kapi zadetega — mrtvega rudarja Gašp. Drnovška. Mož se ga je malo preveč navlekel — kar pa njegovi živci niso prenesli ter mu odpovedali službo.

Iz Trbovelj. Od binkoštnega pondeljka na torek po noči je v prepiru zaklal mlad delavec Stancar 52 let starega paznika Franca Božiča. Prerezal mu je srčno žilo na vratu in mu zadal še en smrtni sunek pod srce. Pravijo, da je bil fant v silobranu. Čuje se tudi, da je povzročila prepir baje neka zelo — zelo pobožna zakonska ženica, ki ni dobro razumela od 10 božjih zapovedi posebno ene, namreč: »Ne želi svojega bližnjega žene.« Ona namreč misli — da to za njo ne velja, če jo drugi poželi. Toda Bog ni postavil zapovedi samo za liberalce, ampak tudi za klerikalce in tudi ne samo za moške, ampak tudi za ženske — predvsem za tercijalke.

Iz Trbovelj. Rudarji so opustili misel na stavko, kar je tudi v sedanjem neprimernem času najpametneje. Družba komaj čaka povoda, da bi umirovala okoli 600 rudarjev, katerih seveda ne more brez vsacega vzroka odpustiti. Zato bi ji bila stavka ljuba. Po zagotovitvi strokovnjakov se vse nove priprave in stroji v jamah, ki so stali milijone — zelo slabo kažejo v praksi in delo ne gre izpod rok, kakor preje. Seveda — morajo biti delavci krivi, da promet vedno bolj nazaduje in marš — kar 600 ljudi v penzijo po 8—15 K na mesec in kopico otrok. To je človekoljubnost 20. stoletja! Živijo direktor Heinrich!

Na Ponikvi ob j. ž. se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. pri Podgorškem zborovanju Ciril-Methodove podružnice, združeno z zletom šentjurskega »Sokola«, petjem, godbo in drugo domačo zabavo. Vabimo zlasti sosede, da porabijo nedeljo za prijeten sprehod na Ponkvo.

Pod ključ so djali nekega mladega Walanda iz Konjic, ker je baje preiskoval občinsko blagajno.

Varaždinske toplíce je obiskalo do 4. majnika 415 oseb. — Opozarjamo slovenske goste, da je skrajno neokusno navajati slovenska imena svojih domačih krajev v imeniku — hrvaških toplíc nemški.

K slavnosti dne 1. majnika na Ptujski gori sprejmite gospod urednik nastopni popravek: Ni res, da sta hodila podpisana v pondeljek potem g. Repu častitat, da je imel pogum o priliki Plojeve slavnosti razobesiti staro vrečo, res pa je, da tega nista storila. Nadalje ni res, da sta si o tej priliki naročila »Štajerca«, res pa je, da so njima ga večkrat s Ptuja hoteli vsiliti, pa sta jim ga vrnila. Slednjič ni res, da njima je kdo plačal vožnjo na katoliški shod v Ljubljani, res pa je, da sta si jo sama plačala. — Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju, dne 17. maja 1910. — Anton Mlakar, kmet. — Miha Mustafa, kmet. — Besedo ima naš dopisnik.

Iz Ljutomer. Kakor smo že poročali, so zmagali tudi pri letošnjih občinskih volitvah slovenski kandidati in sicer takrat gg. Seršen, Pacherl, Babnik in Rajh z 62 glasovi večine. Nemci so se zagnali letos s tako silo v tretji razred, da smo se skoro bali propada, to tembolj, ker se ni od naše strani nič ukrenilo. Še-le zadnje dni smo se začeli zavedati zgube, katera nam preti in zagnali smo se brez razlike strank — tudi duhovščina je pridno sodelovala — v volilni boj s tako silo, da so bili Nemci poraženi kot še nikoli. 70 borih glasov je bilo oddanih renegatom, a 132 glasov našim kandidatom. Čast gre v prvi vrsti zavednim okoličanom, kateri so tako vestno izpolnili svojo narodno dolžnost, a čast pa tudi našim vrlim agitatorjem. Hvala pa gre tudi znanemu Tullerju, kateri se je pripeljal iz Gradca reševati našega nemčurstva. Bilo je med nami dokaj mlačnežev, ki so se skoraj dali od Nemcev pregovoriti, da volijo z njimi, ko pa so zagledali ti Tullerja, kterega v Ljutomeru niti psi ne marajo, pa so takoj obrnili Nemcem hrbet ter izpolnili svojo narodno dolžnost. Slovenskim občinskim svetovalcem pa iskreno častitamo k tako slavni zmagi kot je njihova.

Velik požar v Hočah. Dne 7. maja popoldne ob pol 4. uri je začelo goreti v listniku posestnika Ludvika Rečnika; njegov petletni sinček je zakuril z vžigalicami. Ogenj se je razširil po bliskovo na sosednja poslopja. Rečnikov sinček je v listju zgorel. Zgorelo je skupaj 10 objektov. Škoda je velika. Poleg Rečnikovega sinčka sta se ponesrečila še dva druga ter so ju z rešilnim vozom prepeljali v mariborsko bolnišnico. Vsi posestniki so bili zavarovani.

Denar nezakonskega otroka poneveril. Mariborsko okrožno sodišče je obsodilo v torek 60letnega vpokojenega adjunkta J. ž. Jožefa Zelenka na 5 mesečno ječo, ker je poneveril in porabil 320 K od denarja nekega nezakonskega otroka, kateremu je bil jerob. Zelenko se je izgovarjal, da je bil v sili; k obravnavi ni došel.

Die Wacht am Rhein. 15. maja zvečer je šla iz Lembaha v Maribor večja slovenska družba. Peli so slovenske pesmi. Zadej je prišla tudi družba, o kateri se ne more reči, ali je nemška ali slovenska, ker se redi iz samih slovenskih denarjev, eksistenco so ji dali Slovenci in v prvi vrsti trdi kmečki goldinarji. Ta družba je bila rodbina g. Brožeta, vodja tiskarne sv. Cirila v Mariboru, kjer se tiska »Slov. Gospodar«, »Straža«, »Naš Dom« itd. In zgodilo se je, da sta Brožetov sin, ki je notabene tudi Jahnturner in uslužben v trgovini prej Krainz pri dravskem mostu in njegova sestra prehitela nalašč slovensko družbo in jim pod nosom jela cviliti veleizdajniško pesem »Die Wacht am Rhein«. Slovenci so ostali mirni, ali ta dva sta izzivala naprej in bilo je očitno, da sta iskala združbe. V Studencih pa ju vsekako vpraša nekdo popolnoma mirno, ali ju ni sram, da pojeta to pesem in to posebno, ker je njun oče v Cirilovi tiskarni. Ali Leo Brože in dična njegova sestra sta jela kar dejanski napadati in se je pri tem posebno odlikovala hčerka Brožetova, kateri je v tem priletel na pomoč oče. Gotovo so imeli domenjeno. In oče, ki ima kruh od Slovencev, je mesto, da bi ju pomiril, jel istotako razgrajati. Iz bližnjih hiš so pritekli ljudje in ko so zvedli, kaj je, so se gražali nad početjem človeka, ki je slovenski kruh in ki vodi tiskarno, kjer se tiskajo slovenski, pardon klerikalni listi.

Vse to se sliši kakor pravljica. Ali vendar, žal, je bridka resnica. In kaj porečejo k temu gospodje dr. Korošec, Verstovšek, itd. Nič. Za nje je glavno, imeti kmete za norca, narediti red v slovenskem podjetju, to jim je mala briga; tu namreč ni nobene ga venca slave in časti, tu je samo skrb. In za to ti gospodje niso. Razmere v Cirilovi tiskarni so tako vnebovpijoče, da niti v Kralikovi tiskarni, kjer se tiska zloglasna »Marburgerca« in je nemško podjetje, ni tako. Brože a priori odje vsakega slovenskega delavca, ki zaide v to tiskarno z izgovorom, da Slovenca ne more rabiti. Kako dobro bi bilo, da bi gospodje, ki stoje na čelu temu klerikalnemu podjetju, najprej pometli pred svojim pragom, potem še le šli dražiti drugih ljudi po Spod. Štajerskem. — Slovenski listi se prosijo, da ponatisnejo to notico.

Leta 1910 po Kristusu se je zgodilo na neki šoli v graški okolici po poročilu »Päd. Zeitschrift« to le: Učenci so imeli pisne vaje in ko pride drugo uro katehet v sobo, obrne svoje oko proti tabli, pa vidi na svojo grozo med drugimi besedami tudi »vojenina« (Geselchtes). Ves propaden se obregne: »Kdo je to pisal?« Strahom vstane šolarček, a katehet ga pokara in pristavi: »Otroci, ali ne veste, da je danes — petek?«

Podpornemu društvu za slov. visokošolce aa Dunaju so darovali: 100 K tržaška posojilnica in hranilnica; po 50 K Centralna posojilnica v Gorici in hranilnica in posojilnica v Šmarju; 40 K posojilnica v Radgoni; po 20 K ravnateljstvo zastavljalnice in z njo združene hranilnice, Gorica, posojilnica v Konjicah in Savinska posojilnica v Žalcu; po 10 K Matija Zamida, ravn. drž. uradov in Fran Žužek, višji inženir v Ljubljani; po 5 K Juri Detiček, c. kr. notar v Celju, Peter Novak, c. kr. prefekt v p., Kamnagora, Štefan Podboj, c. kr. prof., Celovec, Alfons Vales, c. kr. prof., Maribor, Hran. in pos., Izlake in neimenovan duhoven; 3 K Mat. Ražun, župnik, Št. Jakob v Rožu; po 2 K Viktor Engelman, Šmartno v Tuhinju in G. Vidic, Lukovica. Skupaj 357 K. Darove sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrev. juž. žel. v p., Dunaj, III. Reismestr. 29.

Druge slov. dežele.

Gorenjske vodne sile. Kranjski deželni odbor je najel tehnikov, ki že vršijo načrte za podjetja ob gorenjskih vodnih silah. Za sedaj se je ozrlo samo na Savo (bohinjsko in podkorensko) od izvirov pa do Črnuč in njenih dotokov Radovne in Završnice.

Strup na Kranjskem. Dasi je zastrupljevalna afera, pri kateri je baje trgovec Hladnik iz Trsta poslal svoji materi gospe Hammerlitzovi v Logatec strup, že dokaj jasna, se še vendar ne ve nič gotovega. Na ljubljanskem deželnem sodišču se je v soboto vršilo 12 poizkusov pisanja, da bi dognali pisca pisma in spremnice. Nekoliko je osumljen tudi sopro, ali priče in dokazi proti sinu Hladniku so taki, da se mu bo pač zaprl zadnji izhod iz pasti. Glavna priča je pa oni Piacentini, ki trdi, da je pisal nevedé za Hladnika ono pismo. Sicer bodo pa pozvani tudi razni gostje tržaških kavaren »Volto di Chiozza« in »Cafe Goldoni«, ki so po največ borzni trgovci in mešetarji. — Hladnikova žena, rojena Milka Tolazijeva, je 30 let stara mati 1 letnega sinka Daliborja, srednje velika, vitka, črnih ostrih očij, južnega tipa in

zelo odločna žena. Oba sta se vzela iz ljubezni. Žena ne veruje v možovo krivdo, ki bo pa najbrže kmalu dokazana.

O genialnem politiku Gostinčarju pripovedujejo delavci židovske trvdke Czezowiczka, ki popravlja Gruberjev kanal v Ljubljani, da so ga naprosili, da naj posreduje za odškodnino, ker morajo po leti čez uro delati. Vsi skupaj so torej šli k podjetniku, tam pa se je Gostinčar usrašil in potegnil z židi. Rekel je razočaranim delavcem: »Vidite, g. imajo prav: Vi ste po zimi, ko je kratek dan, bili plačani kakor po leti; torej se vse zgliha in vi ste lahko zadovoljni s plačo«. Gostinčar je res genialen diplomat, talentiran politik in računar, ki mu je jednak samo še sloviti nemški matematik — Stiefel!

Študentske stipendije za nemške učiteljske študente, ki bodo napravili izpit iz slovenščine ali italijanščine, hoče zahtevati nemško srednješolsko društvo za Kranjsko in Primorsko. Na svojem shodu dne 8. t. m. v Ljubljani je sklenilo na ta način vzgojiti mnogo nemškega učiteljskega naraščaja za omejeni dve deželi.

„Lega Nazionale“ bo imela dne 29. maja svoj XII. kongres v Gorici. Delajo velikanske priprave.

Na trirazredni šoli v Globasnici na Koroškem, z dvojezičnim poukom, je za zasedi definitivno mesto učiteljice. Prošnje je upravitelj do 28. maja na okrajni šolski svet v Velikovcu. Slovenščina je neobhodno potrebna.

Za Opatijo se je osnovalo delniško društvo, ki je podpisalo 8 milijonov kron, s katerimi misli pokupiti vse nasade. Udeleženi so večinoma židi, izlasti madjarski.

Klerikalno katoličanstvo. V Kandiji pri Novem mestu je živela vdova po imovitem mesarju in gostilničarju Alojziju Pintar. Pa so pritiskali upniki in tirali na javno dražbo. Pintar je imela lepo posest in hišo v Kandiji, poleg tega pa še hišo na novomeškem sejmišču na Loki. Na hiši v Kandiji je bila gostilniška obrt. Nekak oblastveni varuh nad vsem je bil znani zagrizeni klerikalec, kandijski župan Jurc. Za nakup se jih je mnogo zanimalo, osobijo gostilničarji; a vsem je Jurc rekel, da gostilniške koncesije na hiši nihče več ne dobi. Tako je odbil kupce, nazadnje pa kupil hišo in posest v Kandiji sam za 30.000 K, hišo na Loki pa je kupil mesar Windischer za 2400 K. Prejšnja lastnica pa je imela pred leti ponujanih za posest v Kandiji 58.000 K, oziroma še lani 44.000 K. Tako je vzorni katoličan Jurc oropal ubogo Pintar za mnogo tisočakov; vrgli so jo na cesto kot beračico in zdaj pod tujo streho joka dan in noč. Jurc pa je takoj vložil prošnjo za gostilniško koncesijo, o kateri je prej trdil, da je nihče ne dobi. Slava klerikalnim vzor — katoličanom!

V Gorici bodo 6., 8. in 11. junija dopolnilne občinske volitve.

„Ven s hinavel in doblčkarji iz stranke“, tako je na ustanovnem zborovanju klerikalne »Slovenske Straže« zaklical tovarnar Polak in »Slovenec« poroča, da je besedam sledilo burno odobravanje. Če bodo temu burnemu odobravanju sledila tudi tozadevna dejanja klerikalcev, bomo videli. Zdaj čakamo! Dela bodo imeli dovolj.

Dragocena je ona častitka, ki jo je naklonil ljubljanski škof Jeglič klerikalnemu poslancu in najemniku hotela »Union«, Kobiju. Ko je ta obhajal srebrno poroko, se je peljal škof na Vrhniko jubilarju osebno častitat in Kobi, ki kot klerikalec škofa pozna, je častitko razumel, vedel, da je Zastonj že davno umrl in daroval škofu po poročilu »Jutra« par stotakov za par besed.

Italijanska freudenta se je zopet jasno pokazala, ko je izletelo 700 Tržačanov za binkošti v Milan. Tržačan Brocchi je v svojem nagovoru županu dejal, da ne more povedati, kaj čutijo tržaški Italijani, ko so na italijanskih tleh. Najbolj glasen je pa bil senator d'Intignano, ki je bil vojni minister in je sedaj general v pokoju.

Čudezna rešitev. V pondeljek po noči po 11. uri se je 23 let stara Adela Mori v Trstu sprla s svojim zaročnikom, ki jo je bil prišel posetit. V divji jezi je planila k svojemu oknu v tretjem nadstropju, ga odprla in skočila na cesto. V tem hipu je pa prihitel njen ženin, jo ujel za krila in tako v zraku obdržal. Na vpitje domačinov so se pri spodnjih oknih na vso srečo zbrali trije prebivalci, ki so iz drugega nadstropja gledeli navzgor nočni prizor. Ti so neumno Adelo srečno prijeli, jo potegnili k sebi v stanovanje in

jo s tem rešili. Po rešitvi je Adela rekla, da se ne bo več kregala z ženinom, samo da jej ne bo treba skakati na ulico.

Zopet železniška nesreča. Na binkoštno nedeljo se je ponesrečil sedlar Eržen, ko se je vračal s svojo družino iz Zaplaza v Št. Vid pri Zatičini. Pri Radohovi vasi je hotel prekrizati z vozom dolensko železnico pred sedmim vlakom, ki je pa nenadoma privozil, prevrgel voz in vrgel rodbino in njega. Drugi so bili manj nepoškodovani, a stari Eržen si je polomil več reber in se tudi drugače občutno ranil. Da so ljudje tako neprevidni!

Društvene vesti.

Savinsko učiteljsko društvo ima v nedeljo, dne 22. t. m. ob 1. uri popoldne na Gomilskem svoj občni zbor. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. Poročila tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Slučajnosti.

Čitalnica v Brežicah priredi dne 22. maja t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani „Narodnega doma“ zabavni večer s sledečim vsporedom. 1. „Brati ne zna“. (Burka enodejanka). 2. Petje in tamburanje. 3. Prosta zabava. Posebna vabila se niso razposlala. Vstop ima vsakdo.

„Šentjurski Sokol“ priredi v nedeljo, dne 22. maja svoj II. letošnji izlet na Ponikvo, kjer se udeleži Ciril-Methodove veselice s svojim pevskim zborom. Odhod točno pol dveh od Nendla! Prijatelji so vljudno vabljeni — in zaspani — kogar ne izvabi krasno-bujna narava k skupnemu veselju! — Ob enem naznanjamo vsem članom — osobito zunanjim — da se vrše telovadne vaje po pondeljkih, sredah in petkih od pol 9. uri zvečer s prošnjo, da se jih radi skupnega in enotnega nastopa pri zletih, kojih nameravamo letos še več, tem zanesljiveje udeležujejo. Čaka nas še veliko skupnega narodnega dela — zato le krepko in pogumno naprej! Na zdar! Odbor.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

IZ DRŽAVNEGA ZBORA.

Dunaj, 19. maja: Odsek za reformo poslovnika je odklonil z vsemi proti 3 glasom predlog posl. Lewickega in Choca, naj bi se odstavila z dnevnega reda razprava o vladni predlogi glede poslovnikove reforme. Pač pa je bil sprejet Šusteršičev predlog, ki se glasi: Ker smatra odsek vladno predlogo glede reforme zborničnega poslovnika za nesprejemljivo, sklene, da se izvoli poseben refent, ki ima tekom 14 dni izdelati popolnoma novi, samostojen zakonski načrt o reformi poslovnika.

PRETEP MED SLOVENSKIMI IN NEMŠKIMI DELAVCI.

Kapfenberg, 19. maja: Včeraj zvečer so insultirali nekateri nemški delavci svoje slovenske tovariše, vsled česar je prišlo do hudega pretepa. Nemci so bili tako hudo tepeni, da se nekateri bore s smrtjo. Štiri Slovence so zaprli.

STALIŠČE SOCIJALISTOV K NOVIM DAVKOM.

Praga, 19. maja: V parlamentarnih krogih se sliši, da so socialisti obvestili vlado, da bodo samo pod tem pogojem dovolili višje konzumne davke, ako bodo izvedena za vse deželne zbornice volilna reforma v smislu socijalističnih zahtev.

HALLEYEV KOMET.

Dunaj, 19. maja: S pomožne zvezdarne dunajskega zvezdoslovnega zavoda na Sonnwedsteinu poročajo: Zemlja je šla skozi kometov rep brez vsakih posebnih prikazni, če se je sploh zgodilo, da je šla skozi njega; to bodo še le dognala opazovanja prihodnjih dni. Proti 2. uri ponoči je opazil dr. Rheden lahko meglico na nebu, katero je spoznal za rep Halleyevega komet; videla se je zelo slabo, s prostim očesom se jo je sploh težko opazilo. Rep je obsegal 150° in je segal do ozvezdja »Orel«. Kometov rep in komet sta se jasneje videla proti četrti na tri in sta se dala opazovati do 2. 40. Na začudenje zvezdoslovcev je komet zavzemal skoraj isto lego kot včeraj, vendar pa se je nekaj spremenil, kar se ne strinja z računi zvezdoslovcev. Rep je bil proti koncu zavrt in se je proti koncu zožil mesto razširil.

Berlin, 19. maja: Halleyevega kometa tukaj navzlic skrbnemu opazovanju ni bilo možno videti. Nebo ki je bilo oblačno, je zelo oviralo opazovanje.

Berlin, 19. maja: Treptovski mestni vrt je bil poln ljudi kakor na Silvestrovo. Okrog zvezdarne je bilo na stotine ljudi.

Dunaj, 19. maja: Türkenšchanzpark je nocoj zasedlo na tisoče in tisoče ljudi, ki so hoteli videti komet. Na stotine daljnogledov se je obračalo k nebu. Vendar ni bilo videti ničesar. Ljudje so vsaj enkrat opazovali — solčni vzhod.

Dunaj, 19. maja: Ravnatelj meteorološkega zavoda je izjavil, da ne bode bližanje kometu imelo nobenih vremenskih posledic.

Rim, 19. maja: Profesor Milošević je baje preteklo noč dognal, da je imel kometov rep dolžino 75° in širino 6°.

Rim, 19. maja: Neki rentir se je včeraj vrgel iz strahu pred kometom v studenec. — V Milanu je došel k sodišču nek človek in je hotel tam naložiti 20 tisoč lir — iz strahu pred kometom. Spravili so ga v bolnišnico.

Halleyev komet bomo videli jutri, v petek, nekako 3 četrt ure po solčnem zatonu na večernem nebu. To bode nekako po 8. uri zvečer. Dne 25. maja zaide solnce ob 8. uri 7. minuti, repatica pa ob 11. uri 27 minut in dne 30. maja solnce ob 8. uri 13 minut, sicer preračunano za Berlin, vendar pa velja tudi za naše kraje z malimi časovnimi razlikami. V petek jutri, zvečer zaide repatica takoj za solcem in jutrišnji večer je torej najpripravnější. Treba bo pometi na vzvišene kraje proti sedmi uri in čakati, da tone solnce. Ko bode nastopil malo gostejši mrak, bomo opazili nekoliko nad točko, kjer je zašlo solnce, repatično jedro. Na prvi pogled se bode zdela repatica kakor nepremičnica, a razločevala se bode od take zvezde po svoji medlosti in zabrisanosti. S kako drugo zvezdo je ni moči zamenjati, ker ni v njegovem obližju nikake svetlejše zvezde. Bolj ko bode postajalo temno, bolj bomo opazili repatico in izžarjevanje iz njene glave. Žarki bodo hrepeneli približno proti mescu, početkom slabši potem gostejši in ti bodo po noči (temi) vidljiv repatični rep. Repova svetloba je kakor svetloba rimske ceste in jo bode videti tem dalje, čim čistejši bode zrak. Potem bomo komet videli vedno boljše do konca maja in sicer nekoliko nad solčnim zatonom na zapadno stran. Seveda bode od 20. maja vedno višje na nebu in gledali ga bomo, če bo zrak čist. Upajmo, da opazimo nebeškega potepuha, ki ga nas večina ne vidi nikoli več, ker se priteke k nam redkokrat.

Po svetu.

Dr. Secchi pomiloščen. Radi umora grofa Bonmartinija z Lindo Murri vred zaprti dr. Secchi bode na predlog italijanskega justičnega ministra izpuščen, ker je na goltancu tako zbolel, da so zdravniki obupali nad njegovim ozdravljenjem.

Devetleten morilec. V Kromargenu na Nemškem je ustrelil devet let stari učenec Fratzke 13 letno Elizabeto Ahon s samokresom v pljuče. Potem se je hotel še sam ukrmčiti, a se je le težko ranil.

Pelagrin bacil znan? Univerzitetni profesor Alessandrini v Rimu je odkril bacil, ki povzroča pelagrio in pravi, da tega ni iskati v koruznem zrnu, ampak v slabi pitni vodi.

Vojne načrte je ukradel mornar Vasiljevič iz donavskega monitorja. Vasiljevič je pobegnil iz Zemuna, vendar pa se oblasti zelo trudijo, da bi ga dobile.

Ptič Hljob. Pri Genovi je ustrelil lovec ptiča, ki je imel krog noge list z napisom: Parnik »Guido Fabri« se je 12. aprila potopil pri Hudičevem otoku. Italijanska vlada je obvestila s tem Francosko.

Peary v Rimu. Admiral Peary je govoril v Rimu pred odlič. občinstvom o odkritju severnega tečaja.

Književnost.

Ant. Zavadil: Češko-slovenski slovar. Strani 248. Cena K 2'80. — **Ant. Zavadil: Slovensko češki slovar.** Strani 331. Cena K 4'60. Prvi del je izišel pred dvema letoma. V založništvu J. Otta v Pragi.

Državni osnovni zakoni. Društvo »Pravnik« je izdalo in založilo VII. zvezek zbirke avstrijskih zakonov v slovenskem prevodu. Ta zvezek obsega: državne osnovne zakone in druge ustavne in upravne zakone z odločbami najvišjih sodnih dvorov, ter spremenjene deželne rede in deželne volilne rede. Zbral in uredil Štefan Lapajne, c. kr. okrajni glavar v p. v Ljubljani. — Taka zbirka državnih osnovnih in drugih ustavnih in upravnih zakonov, ministrskih naredeb ter judikatov naj-

višjih sodnih dvorov poleg deželnih redov in deželnih volilnih redov je bila čim dalje potrebnejša in sicer ne samo za pravnike, osobito za upravna in avtonomna oblastva, ampak tudi splošno za vse one kroge, ki stojijo v političnem življenju in se bavijo z upravnim pravom. — Posebno pa bode ta zbirka tudi dobro došla cerkvenim oblastvom in županstvom, kajti ta zbirka vsebuje tudi interkonfesionalni zakon iz leta 1868, zakon o uredbi vnanjih pravnih razmer katoliške cerkve iz leta 1874, zakon o uredbi prispevkov za katoliško bogočastje iz leta 1874, zakon o priznanju verskih družb iz leta 1874 in deželni konkurenčni zakon za vzdrževanje katoliških cerkva in duhovniških poslopij. Obsega pa tudi ta zbirka domovinskega zakona iz leta 1813 in 1896, kakor tudi volilne rede za deželne zbornice slovenskih pokrajin. V tej zbirki pa je konečno zbranih nad 600 judikatov vrhovnih sodišč o najvažnejših in spornih slučajih upravne ali sodnijske prakse. — Knjiga ima isto priročno obliko, kakor dosedaj od »Pravnika« izdane zbirke zakonov, obsega 30 pol, ter sta v vezana 6 K. Dobi se pri društvu »Pravnik« inne knjigotržnicah.

a Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani.

Sprejmejo se: knjigovodji 4, kontoristi 4, korespondent 1, poslovodja 1, potniki 3, pomočniki mešane stroke 4, pomočnik železniške stroke 1, pomočnika manufakturne stroke 2, pomočnik špecerijske stroke 1, pomočniki galanterijske stroke 3, skladiščnik 1, blagajničarke 3, prodajalk 5, učencev 6, učenka 1.

Službe iščejo: knjigovodja 2, kontoristov 5, korespondenta 2, poslovodja 2, potnika 2, pomočnikov mešane stroke 26, pomočniki železniške stroke 3, pomočnikov manufakturne stroke 9, pomočnikov špecerijske stroke 9, pomočniki modne in galanterijske stroke 3, kontoristinj 5, blagajničark 10, prodajalk 11, učenci 4, učenki 2.

Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Trgovski pomočnik

izurjen prodajalec, star 20 let, z uspešnimi spričevali, vešč obeh deželnih jezikov. Želi v trgovino na deželi tudi v mestu takoj ali pozneje nastopiti. — Vpraša se pri upravnistvu »Nar. Dnevnika« pod šifro »Solidnost 25« v Celju. 324 3-1

Sukna in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno v Hampolcu na Češkem.

Vzorci franko. 96

Pisalni stroj z vidno pisavo:

L. C. SMITH & BROS

ima: tečaj na kroglah pri vozu, tečaj na kroglah pri izseku, tečaj na kroglah pri tipkinem dvigalu. 266 — 18

Noben drug pisalni stroj nima teh eminentnih prednosti. Ta stroj je vspeh 20 letnih izkušenj v izdelovanju samopisnic. V najkrajšem času se je prodalo 100.000 teh strojev v popolno zadovoljnost odjemalcev, ki stavijo pri nakupu velike zahteve. Ako se mudite v Celju, ne zamudite prilike si ogledati ta najpopolnejši pisalni stroj.

Zahtevajte brezplačno razkazovanje stroja! — Zahtevajte prospekt!

10 letno funkcijsko jamstvo!